

K O N W E N C J A

o określeniu napaści, podpisana w Londynie dnia 3 lipca 1933 r.

Przekład.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

MY, IGNACY MOŚCICKI,

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wie-
dzieć należy, wiadomem czynimy:Dnia trzeciego lipca tysiąc dziewięćset trzy-
dziestego trzeciego roku podpisana została w Lon-
dynie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

NOUS, IGNACY MOŚCICKI,

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux qui ces Présentes Lettres verront,
Salut:Une Convention de définition de l'agression
avec une Annexe à l'article III de cette Convention
et un Protocole de Signature y joint, ayant été signée

a Rządami Afganistanu, Estonii, Łotwy, Persji, Rumunii, Turcji i Związku Socjalistycznych Republik Rad, konwencja o określeniu napaści wraz z dołączonym do niej załącznikiem do artykułu III powyższej konwencji i protokołem podpisaną, o następującym brzmieniu dosłownem:

KONWENCJA

o określeniu napaści.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydent Republiki Estońskiej, Prezydent Republiki Łotewskiej, Jego Królewska Mość Król Rumunii, Prezydent Republiki Tureckiej, Centralny Komitet Wykonawczy Związku Socjalistycznych Republik Rad, Jego Cesarska Mość Szach Persji i Jego Królewska Mość Król Afganistanu,

Prażąc wzmocnić pokój, istniejący między ich krajami;

Zważywszy, że Pakt Briand - Kellogg, który oni podpisali, zakazuje wszelkiej napaści;

Uznając za konieczne, w interesie ogólnego bezpieczeństwa, określić o ile można najdokładniej napastę, żeby zapobiec wszelkiemu pretekstowi do jej usprawiedliwienia;

Stwierdzając, że wszystkie państwa mają w równym stopniu prawo do niepodległości, do bezpieczeństwa, do obrony swego terytorjum i do swobodnego rozwoju swych instytucji;

Ożywieni pragnieniem zapewnienia, w interesie pokoju powszechnego, wszystkim ludom nietykalności terytorjum ich krajów;

Uznając za pożyteczne, w interesie pokoju powszechnego, wprowadzenie w życie w stosunkach między ich krajami dokładnych przepisów określających napastę, zanim te przepisy nie staną się powszechnymi;

Postanowili w tym celu zawrzeć niniejszą konwencję i upoważnili należycie do tego:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

P. Edwarda RACZYŃSKIEGO; Stałego Delegata przy Lidze Narodów, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego;

Prezydent Republiki Estońskiej:

P. dr. Oskar KALLAS, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego w Londynie;

Prezydent Republiki Łotewskiej:

P. Waldemaras SALNAIS, Ministra Spraw Zagranicznych;

Jego Królewska Mość Król Rumunii:

P. Nicolas TITULESCO, Ministra Spraw Zagranicznych;

Prezydent Republiki Tureckiej:

Tevfik RÜSTÜ bey, Ministra Spraw Zagranicznych;

à Londres le trois juillet mil neuf cent trente trois entre les Gouvernements de la Pologne, de l'Afghanistan, de l'Estonie, de la Lettonie, de la Perse, de la Roumanie, de la Turquie, et de l'Union des Républiques Socialistes Socialistes, Convention, Annexe et Protocole de Signature dont la teneur suit:

CONVENTION

de définition de l'agression.

Le Président de la République de Pologne, le Président de la République d'Estonie, le Président de la République de Lettonie, Sa Majesté le Roi de Roumanie, le Président de la République de Turquie, le Comité Central Exécutif de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes, Sa Majesté Impériale le Shah de Perse et Sa Majesté le Roi d'Afghanistan,

Désireux de renforcer la paix existante entre leurs pays;

Considérant que le Pacte Briand-Kellogg, dont ils sont signataires, interdit toute agression;

Estimant nécessaire, dans l'intérêt de la sécurité générale, de définir de manière aussi précise que possible l'agression afin de prévenir tout prétexte pour sa justification;

Constatant que tous les Etats ont également droit à l'indépendance, à la sécurité, à la défense de leurs territoires, et au libre développement de leurs institutions;

Animés du désir, dans l'intérêt de la paix générale, d'assurer à tous les peuples l'inviolabilité du territoire de leur pays;

Jugeant utile, dans l'intérêt de la paix générale, de mettre en vigueur entre leurs pays des règles précises définissant l'agression, en attendant que ces dernières deviennent universelles,

Ont décidé, dans ces buts, de conclure la présente Convention et ont dûment autorisé à cet effet:

Le Président de la République de Pologne:

M. Edouard RACZYŃSKI, Délégué permanent auprès de la Société des Nations, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire;

Le Président de la République d'Estonie:

M. le Dr. Oskar KALLAS, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Londres;

Le Président de la République de Lettonie:

M. Waldemaras SALNAIS, Ministre des Affaires Etrangères;

Sa Majesté le Roi de Roumanie:

M. Nicolas TITULESCO, Ministre des Affaires Etrangères;

Le Président de la République de Turquie:

Tevfik RÜSTÜ bey, Ministre des Affaires Etrangères;

Centralny Komitet Wykonawczy Związku Socjalistycznych Republik Rad;

P. Maxime LITVINOFF, Komisarza Ludowego do Spraw Zagranicznych;

Jego Cesarska Mość Szach Persji;

Fatollah Khan Noury ESFANDIARY, Chargé d'Affaires w Londynie;

Jego Królewska Mość Król Afganistanu;

Ali MOHAMMED Khan, Ministra Oświecenia Publicznego;

KTÓRZY zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł Pierwszy.

Każda z Wysokich Stron Umawiających się zobowiązuje się przyjąć w swych wzajemnych stosunkach z każdą z pozostałych, od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji, takie określenie napaści, jakie znalazło swe wyjaśnienie w sprawozdaniu Komitetu do spraw bezpieczeństwa z dnia 24 maja 1933 r. (sprawozdani. Politisa), złożonem Konferencji dla zmniejszenia i ograniczenia zbrojeń, które to sprawozdanie było sporządzone na skutek wniosku Delegacji sowieckiej.

Artykuł II.

Wobec tego, w danym zatargu międzynarodowym i z zastrzeżeniem umów obowiązujących w stosunkach pomiędzy stronami w sporze będącymi, będzie uznane za napastkę to państwo, które pierwsze popelni jeden z następujących czynów:

- 1) Wypowiedzenie wojny innemu państwu;
- 2) Najazd przy pomocy swych sił zbrojnych na terytorjum innego państwa, nawet bez wypowiedzenia wojny;
- 3) Zaatakowanie przy pomocy swych sił lądowych, morskich lub powietrznych, terytorjum, okrętów lub samolotów innego państwa, nawet bez wypowiedzenia wojny;
- 4) Blokada morską wybrzeża lub portów innego państwa;
- 5) Poparcie udzielone bandom uzbrojonym, które, zorganizowawszy się na jego terytorjum, dokonają najazdu na terytorjum innego Państwa, jak również odmowa, pomimo żądania państwa najechanego, poczynienia na swem własnem terytorjum, wszystkich, będących w jego mocy zarządzeń, w celu pochawienia powyższych band wszelkiej pomocy lub opieki.

Artykuł III.

Żadne względy natury politycznej, wojskowej, gospodarczej lub innej nie mogą służyć do uniewinnienia lub usprawiedliwienia napaści przewidzianej w artykule II (jako przykład patrz Załącznik).

Le Comité Central Exécutif de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes;

M. Maxime LITVINOFF, Commissaire du Peuple aux Affaires Etrangères;

Sa Majesté Impériale le Shah de Perse;

Fatollah Khan Noury ESFANDIARY, Chargé d'Affaires à Londres;

Sa Majesté le Roi d'Afghanistan;

Ali MOHAMMED Khan, Ministre de l'Instruction Publique,

LESQUELS ont convenu des dispositions suivantes:

Article Premier.

Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à accepter dans ses rapports mutuels avec chacune des autres et à partir du jour de la mise en vigueur de la présente Convention la définition de l'agression telle qu'elle a été expliquée dans le rapport du Comité pour les questions de sécurité en date du 24 Mai 1933 (Rapport Politisa) à la Conférence pour la réduction et la limitation des armements, rapport fait à la suite de la proposition de la Délégation Soviétique.

Article II.

En conséquence, sera reconnu comme agresseur dans un conflit international, sous réserve des accords en vigueur entre les parties en conflit, l'Etat qui, le premier, aura commis l'une des actions suivantes:

1. Déclaration de guerre à un autre Etat;
2. Invasion par ses forces armées, même sans déclaration de guerre, du territoire d'un autre Etat;
3. Attaque par ses forces terrestres, navales ou aériennes, même sans déclaration de guerre, du territoire, des navires, ou des aéronefs d'un autre Etat;
4. Blocus naval des côtes ou des ports d'un autre Etat;
5. Appui donné à des bandes armées qui, formées sur son territoire, auront envahi le territoire d'un autre Etat, ou refus, malgré la demande de l'Etat envahi, de prendre, sur son propre territoire, toutes les mesures en son pouvoir pour priver lesdites bandes de toute aide ou protection.

Article III.

Aucune considération d'ordre politique, militaire, économique ou autre ne pourra servir d'excuse ou de justification à l'agression prévue à l'Article II (A titre d'exemple voir l'Annexe).

Artykuł IV

Article IV.

Konwencja niniejsza będzie ratyfikowana przez Wysokie Strony Umawiające się, zgodnie z ustawodawstwem każdej z nich.

Dokumenty ratyfikacyjne będą złożone przez każdą Wysoką Stronę Umawiającą się Rządowi Związku Socjalistycznych Republik Rad.

Jak tylko dokumenty ratyfikacyjne będą złożone przez dwie z pośród Wysokich Umawiających się Stron, konwencja niniejsza wejdzie w życie pomiędzy temi dwiema Stronami. Wchodzić ona będzie w życie w stosunku do wszystkich innych Wysokich Stron Umawiających się w miarę jak te ostatnie będą składały swoje dokumenty ratyfikacyjne.

Każde złożenie dokumentów ratyfikacyjnych będzie natychmiast notyfikowane przez Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad wszystkim sygnatarjuszom niniejszej konwencji.

La présente Convention sera ratifiée par les Hautes Parties Contractantes conformément à la législation de chacune d'entre elles.

Les instruments de ratification seront déposés par chacune des Hautes Parties Contractantes auprès du Gouvernement de l'Union des Républiques Socialistes.

Aussitôt que les instruments de ratification auront été déposés par deux des Hautes Parties Contractantes, la présente Convention entrera en vigueur entre ces deux Parties. Elle entrera en vigueur pour toutes les autres Hautes Parties Contractantes à mesure que ces dernières déposeront à leur tour leurs instruments de ratification.

Chaque dépôt des instruments de ratification sera immédiatement notifié par le Gouvernement de l'Union des Républiques Socialistes à tous les signataires de la présente Convention.

Artykuł V.

Article V.

Konwencja niniejsza została podpisana w ośmiu egzemplarzach, z których każda z Wysokich Stron Umawiających się otrzyma po jednym.

NA DOWÓD CZEGO wyżej wyliczeni Pełnomocnicy podpisali niniejszą konwencję i wycisnęli na niej swe pieczęcie.

Sporządzono w Londynie, dnia 3 lipca 1933 r.

Edward Raczyński
O. Kallas
W. Salnais
N. Titulesco
dr. T. Rüstü
Maxime Litwinoff
F. Noury Estandiary
Ali Mohammad

La présente Convention a été signée en huit exemplaires dont chacune des Hautes Parties Contractantes en a reçu un.

EN FOI DE QUOI les Plénipotentiaires énumérés ci-dessus ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs sceaux.

Fait à Londres, le 3 juillet 1933.

Edouard Raczyński
O. Kallas
W. Salnais
N. Titulesco
Dr. T. Rüstü
Maxime Litwinoff
F. Noury Estandiary
Ali Mohammad

ZAŁĄCZNIK

ANNEXE

do artykułu III konwencji dotyczącej określenia napaści.

à l'Article III de la Convention relative à la définition de l'agression,

Wysokie Strony Umawiające się, które podpisały konwencję dotyczącą określenia napaści,

Pragnąc podać niektóre wskazówki, mogące posłużyć do określenia napastnika, zastrzegając jednak jak najbardziej stanowczo, że to w niczem nie może ograniczyć bezwzględnej doniosłości przepisu podanego w artykule III powyższej konwencji,

Stwierdzają, że żaden akt napaści w rozumieniu artykułu II wyżej wymienionej konwencji nie może między innymi być usprawiedliwiony przez jakąkolwiek z następujących okoliczności.

Les Hautes Parties Contractantes signataires de la Convention relative à la définition de l'agression,

Désirant, sous la réserve expresse de ne restreindre en rien le portée absolue de la règle posée à l'Article III de ladite Convention, fournir certaines indications de nature à déterminer l'agresseur,

Constatent qu'aucun acte d'agression au sens de l'Article II de ladite Convention ne pourra, entre autre, être justifié par l'une des circonstances suivantes:

**A. Położenie wewnętrzne jednego z państw,
na przykład**

Jego budowa polityczna, gospodarcza lub społeczna; rzekome braki jego administracji; zamieszki wywołane przez strajki, rewolucje, kontrrewolucje lub wojny domowe.

**B. Postępowanie międzynarodowe jednego z państw,
na przykład**

Pogwałcenie lub niebezpieczeństwo pogwałcenia praw lub interesów materialnych albo moralnych obcego państwa lub jego obywateli; zerwanie stosunków dyplomatycznych albo gospodarczych; bojkot gospodarczy lub finansowy; zatargi dotyczące zobowiązań gospodarczych, finansowych lub innych w stosunku do państw obcych; zajęcia graniczne, które nie są objęte przez jeden z wypadków napaści, wymienionych w artykule II.

Poza tem Wysokie Strony Umawiające się zgodnie uznają, że niniejsza konwencja nie powinna nigdy służyć do usprawiedliwienia pogwałceń prawa narodów, mogących wynikać w okolicznościach, objętych powyższem wyliczeniem.

Edward Raczyński

O. Kallas

W. Salnais

N. Titulesco

dr. T. Rüstü

Maxime Litwinoff

F. Noury Esfandiary

Ali Mohammad

PROTOKÓŁ PODPISANIA.

Wysokie Strony Umawiające się zgodziły się między sobą, że, o ile w przyszłości jedno lub więcej innych państw, bezpośrednio sąsiadujących ze Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, przystąpi do niniejszej konwencji, skutkiem tego przystąpienia będzie nabycie przez niego lub przez nie takich samych praw i wzięcia na siebie takich samych zobowiązań jak pierwotni sygnatariusze.

Sporządzono w Londynie, dnia 3 lipca 1933 r.

Maxime Litwinoff

W. Salnais

N. Titulesco

Ali Mohammad

F. Noury Esfandiary

E. Raczyński

O. Kallas

**A. La situation intérieure d'un Etat.
Par exemple**

sa structure politique, économique ou sociale; les défauts allégués de son administration; les troubles provenant de grèves, révolutions, contre-révolutions ou guerre civile.

**B. La conduite internationale d'un Etat.
Par exemple**

la violation ou le danger de violation des droits ou intérêts matériels ou moraux d'un Etat étranger ou de ses ressortissants; la rupture des relations diplomatiques ou économiques; les mesures de boycottage économique ou financier; les différends relatifs à des engagements économiques, financiers ou autres envers des Etats étrangers; les incidents de frontière ne rentrant pas dans un des cas d'agression indiqués dans l'Article II.

Les Hautes Parties Contractantes sont d'autre part d'accord pour reconnaître que la présente Convention ne devra jamais servir à légitimer les violations du droit des gens qui pourraient être impliquées dans les circonstances comprises dans l'énumération ci-dessus.

Edouard Raczyński

O. Kallas

W. Salnais

N. Titulesco

Dr. T. Rüstü

Maxime Litwinoff

F. Noury Esfandiary

Ali Mohammad

PROTOCOLE DE SIGNATURE.

Il est convenu entre les Hautes Parties Contractantes que si ultérieurement un ou plusieurs des autres Etats immédiatement voisins de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes adhère à la présente Convention, cette adhésion lui ou leur conférera les mêmes droits et imposera les mêmes obligations que ceux des signataires originaires.

Fait à Londres, le 3 juillet 1933.

Maxime Litwinoff

W. Salnais

N. Titulesco

Ali Mohammad

F. Noury Esfandiary

E. Raczyński

O. Kallas

Zaznajomiwszy się z powyższą konwencją, załącznikiem i protokołem podpisania, uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nich postanowień; oświadczamy, że są one przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

NA DOWÓD CZEGO wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 15 września 1933 r.

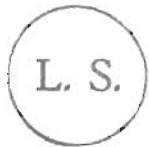
(—) *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów

(—) *J. Jędrzejewicz*

Minister Spraw Zagranicznych

(—) *Beck*

Après avoir vu et examiné lesdits Convention, Annexe et Protocole de Signature, Nous les avons approuvés et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'ils sont acceptés, ratifiés et confirmés, et promettons qu'ils seront inviolablement observés.

EN FOI DE QUOI, Nous avons donné les Présentes revêtues du Sceau de la République.

A Varsovie, le 15 Septembre 1933.

(—) *I. Mościcki*

Le Président du Conseil des Ministres

(—) *J. Jędrzejewicz*

Le Ministre des Affaires Étrangères

(—) *Beck*

713.

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 14 listopada 1933 r.

w sprawie złożenia przez Polskę, Rumunję i Związek Socjalistycznych Republik Rad dokumentów ratyfikacyjnych konwencji o określeniu napaści, podpisanej w Londynie dnia 3 lipca 1933 r., wraz z załącznikiem do art. III powyższej konwencji i protokołem podpisania oraz przystąpienia Finlandji do powyższej konwencji.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że w wykonaniu postanowień art. IV konwencji o określeniu napaści, podpisanej w Londynie dnia 3 lipca 1933 r. wraz z załącznikiem do art. III powyższej konwencji i protokołem podpisania, złożone zostały Rządowi Związku Socjalistycznych Republik Rad dnia 16 października 1933 r. w imieniu Rządu Polskiego, Rządu Rumuńskiego i Rządu Związku Socjalistycznych Republik Rad dokumenty ratyfikacyjne powyższej konwencji.

Równocześnie podaje się do wiadomości, że, zgodnie z postanowieniami wyżej wymienionego protokołu podpisania, Finlandja zgłosiła w dniu 22 lipca 1933 r. przystąpienie do powyższej konwencji.

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*